

Nur İçözü'nün Engelli Karakter İçeren Öykülerine Bakış

Ayfer Gürdal Ünal

Anahtar Kelimeler: Nur İçözü,engelli karakterler, öykü

Nur İçözü'nün Engelli Karakter İçeren Öykülerine Bakış adlı bildirimim amacı yazarın engelli karakter içeren öykülerini tanıtmak ve çağdaş engelli karakter içeren öykülerde aranan kriterle karşılaştırarak incelemektir. Bu amaçla ülkemizde engellilik konusunu kısaca ele alacağım giriş kısmından sonra, engelli karakter içeren çocuk edebiyatı eserlerinde aranan özelliklere değineceğim ve daha sonra Nur İçözü'nün engelli karakter içeren öykülerini tanıtarak yazarın bu önemli soruna yaklaşımını irdeleyeceğim.

Engellilik konusu toplumumuzun önemli kesimini etkileyen bir durumdur. 2002 yılında T.C.Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığınca, Türkiye İstatistik Kurumuna yaptırılan Türkiye Özürlüler Araştırması sonucuna göre ülkemizde devletin ifadesi ile özürlülük ya da benim bundan sonra adlandıracağım şekilde engellilik oranı %12,29 olarak saptanmış olup,buna göre ülkemizde yaklaşık 8.5 milyon engelli vatandaşımız bulunmaktadır.¹ Etkilenen aile çevresi ile birlikte düşünüldüğünde nüfusumuzun neredeyse dörtte biri bu durumdan etkilenmektedir dolayısıyla konunun önemi açıktır .

2002 yılındaki araştırmayı izleyen Aralık 2008 araştırması 79 ili kapsar ve yine

T.C.Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığınca yaptırılmıştır. Bu kez amaç toplumun özürlülüğü nasıl anladığını ortaya çıkarmaktır. Bu sonuçlara detaylı girmeyeceğim.

Araştırmanın öneriler bölümünde yer alan 8 öneriden konumuzu yakından ilgilendiren birini burada paylaşmak istiyorum.

"Bu araştırmada katılımcıların kimleri özürlü olarak algıladıkları, kimleri de bunun dışında gördükleri ile ilgili yanıtları, onların daha çok özürlülerin yetersizliklerine odaklandıklarını, sahip oldukları yeterliklerin vurgulanmadığını ortaya koymuştur. Özürlülere yönelik bu bakış açısını olumlu değerlendirmek mümkün değildir. Herkesin olumlu özellikleri kadar olumsuzlukları da vardır. Önemli olan, insana bir bütün olarak bakabilmektir. Özürlülerin kendilerini nasıl görecekleri, başkalarının onları nasıl gördüğünden önemli ölçüde etkilenmektedir. Özürlülerin olumlu ve

---

¹ T.C.Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı, *Türkiye Özürlüler Araştırması Temel Göstergeleri*, (Ankara, 2002) <http://www.ozida.gov.tr/arastirma/oztemelgosterge.htm> (erişim: 6.04. 2014)

güçlü özelliklerine odaklanması gerekmektedir. Bu amaçla, hem özürlü bireylerin kendilerine ilişkin algılarını, kendilerini değerlendirmelerini hem de özürlü olmayanların özürlü bireylere bakış açılarını olumlu etkileyecek bilgi ve beceri kazandıran programlar düzenlenebilir.

Tutum oluşumunda ve değişiminde en etkili faktörlerden biri, belki de en önemlisi medyadır. Kitle iletişim araçları olarak, televizyon programları, gazeteler, filmler, öykü ve romanlar, kitaplar ve hatta ders kitapları önemli etkiye sahiptir. Bu etki kuşkusuz özürlülere yönelik tutumlar için de geçerlidir."²

Bizim burada- 6.Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Yaşayan Yazarlar Sempozyumu dizisi Çocuk ve Gençlik Edebiyatı'nda Nur İçözü toplantısında buluşma nedenimiz olan kitaplar çocuk edebiyatı anlatıları. Ancak tutumlar yalnızca çocuk edebiyatı eserleri ile aktarılmıyor. Ders kitapları ile de aktarılıyor. Ne demek istediğimi örneklemek için şu şiiri paylaşmak isterim.

"Bir eksikliği sakatlık

Yaşam boyu duyulan

Sakatı hor görme, nerede görürsen tut elinden ,anla dilinden

Yabana atma ,derdine bir dert de sen katma."³

Görüldüğü gibi muktedirin bakış açısından ve engellilere özetleyici bir bakışla yalnızca engelini öne çıkararak yaklaşan bu şiiri okuyan bir engelsiz çocuk kendini tam ve engelliden üstün hissedecektir. Diğerini ise eksik görecektir. Bu ise arzu ettiğimiz tutum değişikliğinin tam tersidir.

Ders kitapları dışında engelliliğe yönelik tutumlar çocuk edebiyatı eserleri aracılığı ile de taşınırlar.

Engellilik konusunu işleyen iyi bir çocuk edebiyatı eserinin ölçütlerine ilişkin

ülkemizde bir yayın bulamadığımdan yabancı kaynaklara başvurarak bu özellikleri belirtmek isterim. Janice Young, doktora tezinde eğitimciler Charlotte Huck, Susan Hepler, Janet

² T.C. Başbakanlık Özürlüler Dairesi Başkanlığı, *Toplum Özürlülüğü Nasıl Anılıyor.*, s.139 http://www.ozida.gov.tr/arastirma/toplum_ozurlulugu_nasil_aniliyor.pdf (Erişim:6.04.2014)

³ Melike Türkan Bağlı ve Yasemin Esen (editörler) *Ders Kitaplarında İnsan Hakları: İnsan Haklarına Duyarlı Ders Kitapları İçin*, (İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları, 2003), s. 140.

Hickman ve Barbara Kiefer'a atıfla engelli karakterler içeren iyi edebi eserlerin iki amaca hizmet edebileceğini belirtir.⁴ İlk olarak, kurgulanan engelli karakterin olumlu özellikleri olan bir birey olarak çizilmesi, eseri okuyan engelli çocukların karakterle özdeşleşebilmesini sağlar. İkinci olarak ise eseri okuyan engelsiz çocuklar da bir engellinin yaşamı konusunda duygudaşlık geliştirebilirler. Engelli bir karakteri konu alan kitaplarda engelli karakter çok boyutlu bir biçimde yansıtılmalı; duyguları, sabırsızlıkları, öfkeleri, kırgınlıkları, umutları ile karmaşık bir insan portresi ortaya çıkabilmelidir. Böylece engelli karakter tipleşmeden kurtulabilecektir. Engelli bir karakter, bir başka karakterin büyümesini, gelişmesini sağlayan veya bir başka karakterin iyiliklerini anlatmak için kullanılan bir karakter olarak çizilmemelidir. İyi öyküler protoganisti /ana karakteri çevreleyen sorunları dürüst ve gerçekçi biçimde ortaya koyarken geleceğe yönelik açılımları ve umutları da duyumsatırlar. İyi yazılmış öyküler bu insani durumla başa çıkmak için yeni yollar, yeni ufuklar da açarlar.⁵

Eğitimci ve çocuk edebiyatı uzmanları Donna Norton ve Sandra Norton ise iyi yazılmış kitapların engelsiz çocukların engelli çocuklarla duygudaşlık kurmasını ve onları anlamalarını sağlayacağını vurguladıktan sonra, bu tür eserleri değerlendiren yetişkinlerin edebi kalitenin yanı sıra mutlaka eserin engellilik konusuna yaklaşımdaki duyarlılığını da değerlendirmelerini önermiştir. Özellikle çatışmanın çözümüne dikkat çeken araştırmacılar, yazarın çocuk öykülerinin mutlu sonla biteceği ön kabulüne uymaktansa gerçekçi ve doğal olarak o engelli öyküsü mutlu sonlanabilir mi konusunu değerlendirenin iyi düşünmesi

---

⁴ Janice Young, "The Subject of Disability in Children's Literature in the United States" (Ph.D. tezi., The University of San Francisco, 2005), s.15 / <http://go.galegroup.com/ps/i.do?&id=GALE%7CN2812228964&v=2.1&u=bogazici&it=r&p=MLA&sw=w>. (erişim: 23 Şubat 2010).

⁵ Janice Young, "The Subject of Disability in Children's Literature in the United States" (Ph.D. tezi., The University of San Francisco, 2005), s.15 / <http://go.galegroup.com/ps/i.do?&id=GALE%7CN2812228964&v=2.1&u=bogazici&it=r&p=MLA&sw=w>.

gerektiğine değinmişlerdir.⁶ Son olarak Temple ve arkadaşlarının konuyla ilgili önerilerini değerlendirecek olursak, onlar da engelli kalıp-tip içinde sunmaktan kaçınmayı vurgulamıştır. Engelli çocuklar için “istisna çocuklar/exceptional children” terimini kullanan yazarlar, “istisna çocukların” mutlaka çok boyutlu karakterler olarak çizilmesinin üstünde durmuşlardır. Engelli çocukları kahraman gibi göstermekten ne kadar kaçınmak gerekiyorsa acıma ve anlayışa muhtaçmış duygusu vermekten de o kadar kaçınmak gerektiğini ısrarla belirtmişlerdir.⁷

Bir edebi eserde bir engellinin kendini bulması, yaşamın zorluklarıyla baş edebilmek için yeni ufuklar fark edip, yeni umutlar kazanması ne kadar önemliyse, bir engelsiz bireyin bir engellinin yaşam zorluklarını anlaması, kendi davranışlarının kolaylaştırıcı mı zorlaştırıcı mı olduğunu düşünmesi, empati kurabilmesi, ön yargılarından sıyrılabilmesi de o denli önemlidir. Çocuk edebiyatı ise bu köprüyü kurabilecek gizil gücü olduğu için önyargıların en aza indirgemekte ve engelli engelsiz bireylerin insan olarak buluşabilmelerini sağlamada çok önemli bir yere sahiptir. Bunu edebi ölçütlerden ödün vermeden yapabilen eserler en ideal eserlerdir.

Çerçeveyi bu şekilde çizdikten sonra bildiri konum olan Nur İçözü'nün içinde engelli karakter bulunan öykülerine değinebilirim. Nur İçözü verimi çok olan yazarlarımızdandır. Ancak engelli karakteri olan öykü sayısı çocuk edebiyatı alanında 3 ,yetişkinler için tektir. Tek yetişkin öyküsü Sarmaşık Varlık dergisinin Haziran 2007 tarihli sayısında 63.sayfada yayımlanmıştır.⁸

---

⁶ Donna Norton ve Sandra Norton, *Through the Eyes of the Child-An Introduction to Children's Literature*, (Ohio: Merrill Prentice Hall, 2003), s.388.

⁷ Charles Temple, Miriam Martinez, Junko Yokota, Alice Naylor, *Children's Books in Children's Hands*, (Boston: Allyn & Bacon, 2001), s. 113.

⁸ İçözü, Nur, *Sarmaşık*, Varlık Dergisi, Haziran 2007, s.63-66.

Tekerlekli sandalyesinde ömrünün belki de son çeyreğini yaşamakta olan yaşlı bir kadının bakış açısından anlatılır öykü. Kadın "yıllardır aynı koltukta parkı izlemektedir. Renklerin değişiminden anlar mevsimlerin geliş gidişlerini bir de insanların giyimlerinden". Pencereden parka bakan yaşlı kadın en çok ulu bir çınarın altında oturan iki sevgiliyi izlemekten hoşnuttur. Küçüklüğünde dallarında salıncak sallandığı bu çınar şimdi bu iki sevgiliye gölge olmaktadır ve her gün onları izlemek yaşlı kadın için yaşamla arasındaki tek köprüdür. Parkın ışıkları kararınca çift gider, az sonra kapıcının karısı yaşlı hanımı yedirmek ve yatırmak üzere yukarı çıkardı.

Burada Nur İçözü bir engelli yaşlının iç dünyasına ilişkin ipuçlarını şöyle verir:

" Sonra... Her lokmayı çiğneyişini, her yutkunuşunu gözleriyle izler,yemeğini bitirmesini sabırsızca beklerdi. Televizyondaki diziyi kaçırmak istemezdi. Geceliğini giydirip yatırırdu yatağına. Başucu lambasını yakıp, uzaklaşırdı koşarcasına. Ona kaç kez,"Biraz sonra yatsam," demek istedi. "Git şimdi izle dizilerini, sonra gelip yatır beni..." demek istedi. Dili dönmedi. Diyemedi. Gözlerinin dilini nedense kimselere öğretemedi.

Yatakta sırt üstü, savunmasız beklerken uykuyu, tüm acımasızlığıyla gelirdi gece. Tavanda oynaşan gölgeler çevirirdi yanını yöresini. Kimi yapış yapış ağırlığıyla çökerdi üstüne. Gelip, gelip giderdi yıllar ötesinden karaltılar, küf kokulu aşklar, içli ağlamalar... Bazen komşudan bir kahkaha karışırdı düşlerine. Bazen düşte mi, gerçekte mi olduğunu şaşırırdı. Gözleri apaçık, köşedeki örümceğin ağını sabırla dokuyuşunu izlerdi. Gün gelip, o incecik iplikçiklerin yatağıyla birlikte kendini de tutsak alacağından korkardı. Uyku ne zaman yenerdi gölgeleri hiç bilmezdi.

Güneşin ilk ışıkları pencereden girerken gölgeler bir bir terkederdi odayı. Örümcek ağını örmeye devam ederdi.

Sabah kalkmak,yanıbaşındaki tekerlekli sandalyesine ulaşmak saatlerini alırdı. hareketi ayrı bir işkence!

Ardından kapıda dönen anahtarın sesi.

" Ooo...Bakıyorum kalkmışsın yine erkenden. Kahvaltını neyin getirdim. Öğle yemeğin de tepside. Bu gün temizliğe gideceğim. Soğuklarla idare edersin gayrı..."

Her günkü gibi bir gün işte!

Başkasına muhtaç olmanın çaresizliği ile yalnızlığın hüznünün duyumsatıldığı bu alıntı

öyküdeki ortopedik engelli ve felçli yaşlı hanımın içdünyasına nüfuz ettiğimiz andır.

Nur İçözü'nün çocuk öykülerindeki ton da böyle hüznü müdür ? Bu sorunun yanıtını aramak için Dilek Mağarası öykü kitabında yer alan Aynı Yolun Yolcuları⁹ ve En İyi Arkadaşım¹⁰ ile Ena Mena Dosi isimli öykü kitabında yer alan Bir Değnek,Bir Bisiklet,Bir Motosiklet¹¹ isimli öyküleri incelememiz gerekir.

"Aynı Yolun Yolcuları" isimli öykü sabahın erken saatlerinde bir sitede başlar. Aynı yöne doğru koşar adımlarla giden insanlar köşedeki çöp bidonunda bir kıpırtı görseler de pek ilgilenmezler. Halbuki balkondan gözünü ayırmadan bu durumu izleyen ve kıpırtıya doğru her yaklaşanla yüreği umut dolan bir kız vardır, Seda. Sonunda bir bey o kıpırtıyı özenle kucaklayarak alır ve koşarak otoparka yürür. Okur tıpkı Seda gibi kıpırtı bir kuş muydu yoksa kedi yavrusu muydu bilemez. Seda, tekerlekli sandalyesini usta bir manevra ile çevirerek mutfağa annesinin hazırladığı kahvaltıya döner. Annesinin kendisi için küçük parçalara böldüğü böreği yemek için "cansız yatan elini diğeri ile tutar,masanın kenarına dayar". Yemeğini yerken gözü babasına takılır. Babası her zamanki gibi gazetenin sayfalarına gömülmüştür. Seda, "Acaba babam oradan geçseydi ne yapardı?"deyiverir. Anne "bilmem" dercesine omuzlarını kaldırır. "Neyse önemli olan minik yaratığın kurtulması." der. Bundan sonraki bölüm engelli kızın iç dünyasına ve babası ile ilişkisine ait ipucu vermesi açısından önemlidir.

"Seda zorlukla gülümsedi.Başını sallayarak annesini doğruladı.Yan gözle babasına baktı.Babası onları iştmemiş gibiydi.Başını gazetesinden kaldırmadan el yordamı ile bardağını buldu.Çayın son birkaç yudumunu bir dikişte içti. Gazetenin spor sayfasını çevirdi.Kızın gözleri doldu.Annesi,"Aaaa...Nereden çıktı şimdi bu?" diye tatlı sert çıkıştı."Yoksa o ne olduğunu bilmediğin yaratık için mi gözyaşı döküyorsun?" Seda, "Yoo!dedi.Galiba toz kaçtı."

---

⁹ İçözü,Nur, "Aynı Yolun Yolcuları", *Dilek Mağarası*, Altın Kitaplar,İstanbul,2012, s.18-22.

¹⁰ İçözü,Nur, "En İyi Arkadaşım", *Dilek Mağarası*,Altın Kitaplar,İstanbul 2012, s.111-120

¹¹ İçözü,Nur, "Bir Değnek,Bir Bisiklet,Bir Motosiklet", *Ena Mena Dosi*,Altın Kitaplar, s. 69-82

Öykü bu cümle ile biter. Okurun zihninde babasından sevgi görmek isteyen, umursanmak isteyen ancak bu ihtiyacı karşılıksız kalan, belki de kendini o tanımsız kıpırtı ile özdeşleştiren hassas bir engelli kız kalır. Seda da bir önceki öyküdeki yaşlı hanım gibi pasif seyirci konumunda gösterilmiştir.

"En İyi Arkadaşım" öyküsü ise ton olarak diğer iki öyküden farklıdır. Bu kez kahramanımız Aysu, gece geç saatlere kadar çalışmak zorunda olan bir ailenin evde ebeveynlerinin gelmesini bekleyen yalnız kızıdır. Kızın yalnız gecelerini derinden yankılanan bir keman sesi bölerse de bu hayal mi yoksa gerçek mi Aysu pek anlayamaz. Camı açar, sese kulak verir ve mahallenin sonundaki eski konaktan geldiğine karar verir. Düne kadar boş olan konağa yeni birileri taşınmıştır. Ertesi gün Aysu, yeni taşınan kiracıların kimliği hakkında belki biraz bilgi edinebilir umuduyla konağın kapısında dolanırken yaşlıca bir adam onu içeri buyur eder. Konağın içinde Aysu 'yu bir yaşlı kadın bekler.. Aysu ile yaşlı hanım o gün uzun bir söyleşi yaparlar. Akşam eve döndüğünde Aysu'nun anne ve babasına anlattıkları bize yaşanmış olayların yarattığı duygular hakkında bir ipucu sunar.

Aysu söze başlamadan yazar atmosferi şu tümce ile belirler.

"O akşam Aysu her zamankinden daha büyük bir heyecanla bekledi annesiyle babasının eve dönmesini. Uzaklardan gelerek odasını dolduran kemanın içli sesine ekleyeceği hüznü bir öyküyü onlarla da paylaşmak istiyordu."

Yaşlı hanım, Konağın uzun yıllardır yurt dışında yaşamış sahibidir. Kızıyla damadını trafik kazasında kaybetmiş aynı kazada bacaklarını da yitirmiş, dünyaca ünlü bir keman sanatçısıdır. Babası bu anlatılanlara şu yorumla karşılık verir.

"Yazık.. böylesine değerli bir sanatçının tekerlekli sandalyeye bağlı kalması ne büyük şanssızlık"

Aysu ise "Ama o hiç üzgün görünmüyordu baba. Yaşı doksanı bulmuş, yine de konser hazırlığı içinde. Hem de konseri torunu ile birlikte verecekler."

Burada kısaca durup dilden geçen ideoloji konusuna değinmek isterim. Dilin önyargı yaratan bir kullanımına örnek olarak "tekerlekli sandalyeye mahkum" söylemine ilk işaret eden Rubin ve Watson dur.¹²Yürüyemeyen bir bireyi sandalyeye mahkum şekilde tanımlamak ya kafeste bir kuşu ya da mahkumu akla getirmektedir. Halbuki tekerlekli sandalye yürüyemeyen bireyin özgürlük aracıdır. Dilin bir başka ön yargı yaratan kullanımına örnek "iki ayağı üzerinde durabilmek" ya da "ayakları üzerinde durabilmek " deyimidir.Başkasının yardımına muhtaç olmadan yaşamını sürdürmek anlamında kullanılan bu deyim ,tekerlekli sandalyede olmasına rağmen yaşamını kazanan ve sürdüren birçok bireyin gerçeğine ters düşer. Dilden geçen ideolojiyi farkında olmak geleceğe dönük,ön yargı taşımayan yeni bir dil kurmanın ilk şartıdır.

Burada tekrar öyküye dönecek olursak babanın önyargısına kızın "Ama o hiç üzgün görünmüyordu baba.Yaşı doksanı bulmuş,yine de konser hazırlığı içinde." sözleri ile itirazını görürüz. Kurgulanan karakter toplumun hem engelli hem yaşlı önyargılarına karşı,tekerlekli sandalyede konser vermeye hazırlanan bir kadındır. Üstelik konseri otistik torunu ile birlikte verecektir.

Torun Okan'ın otistik olduğunu,kendi dünyasında yaşadığını ancak büyükanne kemanı eline alınca değişip kulak kesildiğini ,bu durumu gören yaşlı kadının genç kıza döndüğünü Aysu'nun anlattıklarından öğreniriz. Merakla beklenen konser günü tüm basın da otistik kemancının konseri ile ilgilenir. Öykü şöyle biter:

"Ertesi sabah gazetelerde de "Eşsiz bir konser,mucize sanatçı" başlığıyla konserin yorumları yer aldı.Gazetelerin vurguladığı en önemli olay ise eski konakta yetenekli otistik çocuklar için güzel sanatlar okulu açılacağı ile ilgiliydi."

Bu öyküde vurgulamak istediğim yazarın 3 klişeyi tersine çevirdiğidir.Yazar 9 sayfa içinde yaşlı bir kadının konser vermesinin mümkün olduğunu, tekerlekli sandalyede konser

---

¹² Ellen Rubin ve Emily Watson, "Disability Bias in Children's Literature", *Lion and Unicorn*, volume 11, no.1, April 1987, s.60-66.

verilebileceğini, bir otistiğin keman konseri verebileceğini ve nihayet bir yaşlı kadın ile bir küçük kızın yakın dost olabileceğini gösteren bir kurgu yaratmıştır. Diğer iki öyküde kendini duyumsatan hüznün bu öyküde yoktur ancak bu öyküde otistik torun yan karakterdir, ne duyar,ne düşünür bunu bilmeyiz.Aysu'nun anlattığı kadarı ile yetiniriz.

Son olarak Ena Mena Dosi öykü kitabında yer alan ve en son yazılan "Bir Değnek Bir Bisiklet Bir Motosiklet" öyküsüne bakalım. Bu öykünün kahramanı diğer üçünden farklı olarak afacan bir oğlan çocuğu- beş yaşındaki Yasin'dir. Yasin'in babası varlıklı bir apartmanın görevlisi,annesi Dilbaz Hanım ise yaşamını evlere temizliğe giderek kazanan bir kadındır. Yasin ,yazın köye gider sünnet olur,boy atmış döner. Yasin'e sünnet armağanı alan yoktur.Bir tek bir komşu Filiz Hanım kendi çocuğuna küçük gelen bisikleti süsleyip Yasin'e armağan eder. İşte o andan itibaren Yasin ile 3 tekerlekli bisiklet bir bütün olur. Sabahtan akşama parkta bisiklet biner. Kısa süre sonra mahalle çocukları da Yasin' e katılır. Keyiflerine diyecek yoktur. Ta ki gün gelip bu saltanat bozuluncaya dek. Küçük Emre'ye yeri göğü inleten bir akülü motosiklet alınmıştır.Yeni aracın büyüğü tüm çocukları kendine çeker. Yasin bisikleti ile Emre ile yarışa kalkarsa da sonuç hüsrandır.Bu olay küçük bisiklet filosunun sonu olur. Olaylar olayları kovalar.Mahalle çocukları motor izlemekten heveslerini alıp yine bisikletlerine binmeye başlarlar yalnız bu arada Yasin sürekli sakarlık yapmakta ,hemen her gün düşmektedir. Dikkatli bir eczacının uyarısı ile başvuru doktor Yasin de perthes kemik hastalığını teşhis eder. Uzun bir tedavi sonucu iyileşme ile sonuçlanacağı beklenen bu hastalık nedeni ile Yasin koltuk değneği kullanır. Yasin kimi zaman arkadaşlarını uzaktan izler bazen yalvar yakar anasından izin aldığı durumlarda koltuk değnekleri ile futbola ya da koşmacaya katılır. Bazen bisiklet yarışlarında arkadaşlarına hakem olur, yarışı değneğini kaldırıp indirerek başlayıp bitirir. Yine böyle bisiklet yarışlı bir günde parkı uzun zamandır unutulmuş motorun gürültüsü sarar.Emre akülü motosikleti ile görünür ancak bu sefer motoru Yasin'e getirmişti. iyileşinceye kadar motoruna binmesini ve bisiklet yarışlarını öyle yönetmesini

ister. Ama karşılığında o da Yasin den koltuk değneklerini kullanmasını öğretmesini bekler.

Yazın sonunda doktor Yasin'e yeniden koşup oynama izni verdiğinde tüm mahalle çocukları değnekleri cambaz gibi kullanmayı öğrenmiştir.

Bu öyküdeki engel tipi geçicidir ve hastalığa bağlıdır ancak yazarın vurguladığı dayanışan, birbirlerini eşit gören ve birbirinin yardımına koşan bir arkadaş kümesidir.

Nur İçözü'nün yetişkin öyküsü Sarmaşık'ı hariç tutarak diğer üç çocuk öyküsünü düşündüğümüzde yazarın engelli yaşamın içinde kurguladığı iki öyküsüne karşın izleyici rolünde kurguladığı bir öyküsü olduğunu görürüz. Engelli karakterler toptancı yaklaşımla yorumlanmamış yalnız engellerine yoğunlaşmamıştır. Ancak öykülerin hiçbirinde ben anlatıcı dili kullanılıp öyküler engellinin dilinden de anlatılmamıştır. Bu durum Türk Çocuk edebiyatında Engellilerin Temsili başlıklı yüksek lisans tezim bulguları ile de uyumludur. O çalışmada 1969-2009 yılları arası yayımlanmış içinde engelli karakter barındıran 40 anlatıya ulaşılmış ve bunlardan yalnızca üçünde ben anlatıcı dili kullanıldığını saptamışım.¹³ Bu durumun iki nedeni olduğunu düşünüyorum. Birincisi yazarların bir engellinin iç dünyası nasıl olur konusunda yeterince deneyimli olmaması ,ikincisi ise engelli bir ben anlatıcı karakter ile engelsiz bir çocuk okurun özdeşim kurmakta güçlük çekebileceği endişesidir. Nur İçözü, sanatçı duyarlılığı ile engellinin yalnızlığına, toplumsal desteğin gerekliliğine (otistik çocuklar için sanat okulu) ve arkadaşlar arası dayanışmanın ve empatinin yaşamı daha güzel kılacağına dikkat çeken dört öykü yaratmıştır. Bu vesile ile veriminin daha uzun yıllar sürmesini gönülden dilediğimi ve onun yüreğinden çıkmış ve ben dili ile yazılmış bir engelli karakter içeren roman okumaktan çok mutlu olacağımı belirtmek ve düzenleme komitesine yaşayan yazarlara gösterdikleri kadirşinaslık için teşekkür etmek, Nur İçözü'ne ve siz katılımcılara saygılarımı sunmak isterim.

---

¹³ Ünal, Ayfer Gürdal, Türk Çocuk Edebiyatında Engellilik, Evrensel Basım Yayın, İstanbul, 2011, s 110-130

